

виховання та самовиховання; проведення роз'яснювально-інформаційної роботи. Основою для формування толерантності в представників поліції є наявність сформованих глибоких переконань як особистого, так і професійного світогляду щодо визнання рівної гідності особистостей, яким належать несхожі погляди. Толерантність у діяльності поліцейського має й вузьке значення – це дотримання ним однієї з алгоритмічно-деонтологічних вимог до його професійної діяльності. Недотримання цієї вимоги зумовлює виникнення низки незручностей, тобто у сфері діяльності поліції толерантність зберігає інструментальний характер, тому що вона є допущенням існування іншого «без будь-яких емоцій, суджень, оцінок стосовно цього, це прийняття іншого з одночасним визнанням і збереженням непорушності своєї та його ідентичності. [4].

Список використаних джерел:

1. Колесніченко Н. Деякі аспекти сучасних дискусій з проблеми толерантності. URL: <http://lib.chmnu.edu.ua/pdf/pidruchniku/3/92.pdf>.
2. Михайлова О. Толерантность в речевой коммуникации: когнитивные, прагматические и этические основания // по ред. Н. Купина, О. Михайловой. Екатеринбург, 2004. С. 15–26.
3. Хомяков М. Проблема толерантности в христианской философии: автореф. дис. ... д-ра филос. наук. Екатеринбург, 2000. 21 с.
4. Самохвалова В. О содержании понятия «толерантность» в современном культурном контексте. URL: http://www.intelros.ru/readroom/fg/fg_1/5392-o-soderzhanii-ponyatiya-tolerantnost-vsovremennom-kulturnom-kontekste.html.

Студент за ОР «Бакалавр» юридичний факультет Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Полив'яна Іванна Олександрівна¹

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УНІТАРНОЇ ДЕРЖАВИ ТА УНІЇ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Одну з найскладніших проблем в науці теорії держави і права являє уніатська форма устрою держав, притаманна, на думку А.В. Серегіна, виключно монархіям.[7, с. 87]

У юридичній літературі зустрічаються два підходи що до визначення уній. Перший, визначає унію як єдину державу. Зокрема, О.С. Автономов пише, що «Унія - це складена держава, що утворилася в результаті приєднання однієї держави до іншої з передачею державі, що приєднується своїх суверенних прав, але зі збереженням свого особливого статусу».

Як приклади О.С. Автономов наводить такі унії як, Унію Англії і Шотландії, Австрії і Угорщини, а також Люблінську.

«Унія Англії і Шотландії 1707 р. на думку О.С. Автономова, насправді привела до створення єдиної держави, хоча Шотландія і зберегла ряд особливостей, що відрізняють її від Англії. Можливості самостійного регулювання різних питань розширилися після обрання в 2000 р в Шотландії самостійного законодавчого органу. Інша складова частина унії Великобританії - Уельс - володіє іншим статусом. Він раніше Шотландії вступив в унію з Англією і зберіг набагато менше самостійності. Зокрема, була єдина з Англією система місцевого самоврядування. Навіть створення Асамблеї в 2000 р в Уельсі не привело до можливості самостійного правового регулювання будь-яких питань в межах цієї території. Асамблея Уельсу має право лише регламентувати і розвивати прийняття англійським парламентом закони стосовно специфіки Уельсу.

¹ Науковий керівник: Теремцова Н.В.

Північна Ірландія також має ряд особливостей: зокрема, там діє самостійна судова система, однак на відміну від шотландської вона дуже схожа на англо-уельську. Парламент Північної Ірландії має порівняно широкі законодавчі права. У Північній Ірландії поряд з фунтом стерлінгів має обіг своя валюта - північноірландський фунт». [2, с. 225]

Таким чином, на думку О.С. Автономова, Великобританія за формою державного устрою в наш час, як і раніше в процесі формування, представляє унію.

Вважаємо, що дана думка є спірною, тому що вона визнає синонімічні такі явища як унії і унітарні держави, що є невірним з точки зору науки теорії держави і права. У зв'язку з цим, подається, що Велика Британія в сучасний час має унітарну форму державного устрою.

Іншим прикладом є унія Австрії та Угорщини (1867-1918 рр.), що дозволила двом частинам імперії зберігати значну внутрішню самостійність, але проіснувала лише півстоліття, не зумівши впоратися з внутрішніми протиріччями. [6, с.99]

На думку В.В. Маклакова, унія Австро-Угорщини являла собою не єдину державу, а дві відносно самостійних держави, об'єднаних загальним правителем і з цієї причини мають багато спільного. «Як приклад можна привести Австро-Угорщину (1867-1918 рр.), Головою якої був Франц-Йосиф I (1830-1916 рр.) - одночасно імператор Австрії та король Угорщини в 1867-1916 рр.

У цій реальній унії були спільними військове міністерство, міністерство закордонних справ і міністерство фінансів, і в кожній з двох частин Австро-Угорщини діяли окремі уряди, які займалися іншими питаннями». [5, с.839]

О.С. Автономов стверджує, що «досить своєрідна держава» може скластися в результаті унії. Так, Люблінська унія 1569 р за договором Польщі та Литви дала підстави для створення оригінальної дворянської республіки з деякими рудиментами монархії. Традиційно королем іменувався глава держави, у нього були знаки королівської гідності і він ставав на посаду в результаті коронації. Король обирався Сеймом, хоча і довічно. Таким чином, у спадок передача трону могла в принципі і не відбуватися. Спадковий порядок заміщення поста глави держави не припускав запрошення на престол найближчих родичів померлого короля. У той же час завдяки тому, що унія створила умови для формування єдиної держави, польсько-литовське об'єднання проіснувало більше 200 років після Люблінської унії. [2, с. 226]

Відповідно до другого підходу до визначення уній - це не єдина держава, а союз кількох держав, що виник в результаті поєднання посади голови держави в цих країнах.

На думку І.А. Іваннікова унія є союзом двох і більше держав під владою єдиного глави держави, в якому суб'єкти міжнародного права - ці держави, але не унія. [3, с. 87]

Ця дефініція потребує уточнення з посиланням на те, що таке державна єдність формується за рахунок з'єднання корон декількох держав в особі одного вінценосця.

Н.М. Коркунов з цього приводу писав, що унією є поєднання двох держав в силу того, що монарх у них одна й та сама особа через єдність особистості монарха. [4]

Що стосується ознак унії, то можна відзначити наступне: держави в унії продовжують залишатися практично незалежними один від одного, зберігаючи за собою особливу, самостійну державну владу. У таких держав практично відсутні спільні предмети ведення і повноваження, як у федерацій. Все обмежується тим, що уряд в обох державах має одного і того само главу держави - монарха, який не є правителем унії, а тільки государем кожної з держав її складових. Подібна єдність з неминучістю веде до певної спільноти в політичному житті, так як одним і тим саме монархом не може вестися з самим собою війна. Таким чином, держави, що входять в унію, знаходяться в мирі одна з одною. Вони солідарно виступають на міжнародному рівні, у них зазвичай реалізується союзницьке ведення міжнародних відносин і єдина організація іноземного представництва. До цього можливе приєднання спільної військової та фінансової організацій. [7]

У теорії держави і права виділяють особисту, реальну і земську унії.

Особиста унія - з'єднання, яке засноване на тимчасовій єдності монарха, в силу випадкового збігу в його особі прав на престол двох різних держав.

Подібного роду об'єднання існувало, наприклад, у Англії і ГанOVER, так як об'єднання англійської та ганOVERської корон в період правління чотирьох Георгов і при Вільгельма IV відбулося, випадково, бо процедура престолонаслідування в Англії і в ГанOVERі неоднакова. Згідно ГанOVERським законам жінка не могла зайняти престол, тому з сходженням на англійський трон королеви Вікторії, ГанOVERська корона перейшла до її дядька, і ГанOVER відокремився від Англії.

Аналогічний особистий характер відрізняв унію між Голландією і Люксембургом.

[4]

За своєю суттю особиста унія - монархічна конфедерація. [7]

Реальною унією передбачається постійна єдність монарха і, отже, однаковий порядок престолонаслідування. Наприклад, Унія Швеції і Норвегії з 1815 р. по 1905 р., Австро-Угорщина з 1867 р. На відміну від особистої, при реальній унії є деякі загальні державні органи.

Крім того, необхідно відокремити ще один вид унії - земську. Для її прикладу підходить випадок описаний Н.М. Коркуновим, коли в Німеччині (XVI ст.) було два великих герцогства: Мекленбург - Шверін і Мекленбург - Стремець, об'єднані одним загальним сеймом. Подібна автентична особливість даних держав не з'явилася як результат об'єднання двох цілком самостійних раніше держав. Навпаки, це підсумок поділу в 1552 р. насамперед єдиного герцогства між двома співспадкоємцями. Земські чини стали проти повного поділу держави і наполягли на збереженні загального сейму. [4, с.163]

На підставі наведеного вище, слід зазначити, що, унія як форма устрою держав є специфічним об'єднанням, як правило, монархічних держав, в рамках якої можна виділити три види: особисту, реальну і земську унію.

Отже, на формування унітарних держав безпосередній вплив надають такі форми міждержавного пристрої, як унія.

Як показує практика, унія практично завжди призводить до утворення нової держави, що характеризується певною формою державного устрою.

Наприклад, Люблінська унія була формою взаємодії Королівства Польського і Великого князівства Литовського і вплинула на виникнення такої нової держави як Річ Посполита.

Слід також відзначити значення унії для процесу освіти сучасних держав. Так, зокрема, унії Англії і Шотландії 1707 року в результаті перетворення привели до створення такої нині існуючої унітарної держави як Велика Британія.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. // Верховна Рада України; Конституція, (відомості Верховної Ради України (ВВР)), 1996, № 30, ст. 141); – Режим доступу: – <http://zakon2.rada.gov.ua>.

2. Автономов А.С. Конституционное (государственное) право зарубежных стран.– М., 2005. С. 225.

3. Иванников И.А. Теория государства и права: –Ростов-на-Дону, 2001. С. 87.

4. Коркунов Н.М. Русское государственное право. Т. I. (Введение и общая часть). –СПб, 1914. С. 157.

5. Маклаков В.В. Конституционное право зарубежных стран. Общая часть.– М., 2006.– С. 839.

6. Рожков Н.А. Уния, федерация и автономия. –М., 1917.

7. Серегин А.В. Имперская и униатская формы политико-территориального (государственного) устройства // Актуальные проблемы правоповедения. 2003. No 1-No 2. С. 82.

Студент за ОР «Бакалавр» юридичний факультет Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Полив'яна Уляна Олександрівна¹

АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ ЩОДО ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ УНІТАРНИХ ДЕРЖАВ :ВИДИ УНІТАРНИХ ФОРМ ДЕРЖАВНОГО УСТРОЮ

Представляючи класифікацію унітарних держав, більшість дослідників здійснюють її, взявши за основу критерій взаємодії місцевих органів та органів держави.

Так, на думку А.В. Васильєва унітарні держави поділяються на: централізовані та децентралізовані. В централізованих державах місцеві органи влади не володіють самостійними повноваженнями при прийнятті рішень. Вони повністю підпорядковані центральним органам державної влади та виконують їхні вказівки.

В децентралізованих державах органи місцевого самоврядування формуються при певній участі населення та наділені деякими повноваженнями, самостійно приймати рішення щодо окремих економічних, організаційних та інших питань місцевого значення. [1, с.320]

У децентралізованих унітарних державах у всіх ланках адміністративно-територіального поділу є тільки обрані органи і немає призначуваних зверху чиновників загальної компетенції (Великобританія, Японія).

В відносно децентралізованих унітарних державах самоврядними є не всі, а частина територіальних одиниць. Наприклад в Болгарії, самоврядні низові одиниці - громади, а області носять адміністративний характер.

У централізованих унітарних державах від верху до низу існує система призначених «згори» органів управління. (Норвегія, Румунія).

Унітарна держава - це єдине, цільне державне утворення, що складається з адміністративно-територіальних одиниць, які підкоряються центральним органам влади й ознаками державної незалежності не володіють. У свою чергу унітарна держава може бути:

а) Простим або складним. Унітарна держава, що не має автономних утворень, називається простим (Болгарія, Польща), а з автономією (одна чи кілька) - складним (Фінляндія, Данія). Автономія - це самоврядування певної частини території держави, що відрізняється національними, побутовими, географічними умовами.

б) Централізованим - управління в регіональних одиницях здійснюється призначеними зверху чиновниками. Децентралізованим (Великобританія) - навпаки, на всіх рівнях адміністративно-територіального поділу є виборні органи. Щодо централізованим (Франція) - управління в регіональних одиницях здійснюється як чиновниками, так і виборними органами.

Прийнято вважати державу централізованою, якщо на чолі місцевих органів державної влади стоять призначені з центру чиновники, яким підпорядковані місцеві органи самоврядування. У децентралізованих унітарних державах місцеві органи державної влади обираються населенням і користуються значною самостійністю у вирішенні питань місцевого життя.

Прикладом централізованої унітарної держави є Туркменістан, децентралізованого – Королівство Іспанія.

Іноді виділяють: держави з одного автономією; держави багатьох автономіях

¹ Науковий керівник: Теремцова Н.В.